

**Taristuministri määruse „Kliimaministri 24.10.2023. a määruse nr 62
„Ehituse e-hüppe toetuse andmise tingimused ja kord“ muutmise
eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” § 8 lõike 1 alusel.

Määruse alusel korraldati üks avalik taotlusvoor, mis sulgus 15. jaanuaril 2024. Vooru tulemused avalikustati 13. mail 2024, positiivne otsus tehti 40 projekti kohta.

Kuigi voor kulges edukalt ja suuri probleeme polnud, oli näha, et taotlusvooru tingimusi on võimalik nii taotlejate, hindajate kui ka vahendusasutuse jaoks paremaks muuta.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna ehituse e-hüppe programmijuht Regina Viljasaar-Frenzel (tel 625 6426, e-post regina.viljasaar@kliimaministeerium.ee) koostöös Riigi Tugiteenuste Keskuse ametnikega. Eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (tel 626 2948, e-post rene.lauk@kliimaministeerium.ee). Keelekontrolli tegi Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteimetaja Aili Sandre (e-post aili.sandre@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 21 punktist.

Punktiga 1 muudetakse § 7 lõikes 1 toetatavaid kulusid. Määruse eelmise redaktsiooni järgi olid lubatud kõik kulud, mis olid vajalikud ja põhjendatud projekti eesmärgi saavutamiseks, kuid see jättis liiga palju ruumi tõlgendamiseks, mida tähendab kulude põhjendatus. Edaspidi on toetatavad kulud vaid investeeringud teenustesse ja toodetesse – immateriaalsesse varasse tehtav kulu (tarkvara), lepingulise teadustegevuse, teadmise ja patendi kulud, koolitus- ja konsultatsioonikulud – ning projekti raames võlaõigusliku lepingu alusel töötava isiku tasu.

Punktiga 2 tunnistatakse esiteks kehtetuks § 7 lõige 2, mille järgi oli riistvara soetamine lubatud, kui see oli mõõdapääsmatult vajalik digilahenduse loomiseks või rakendamiseks. Edaspidi ei ole investeeringud riistvarasse lubatud. Kuigi vahel võivad sellised kulutused olla digilahenduste kasutamiseks vajalikud, siis näitas ehituse e-hüppe viimane voor, et riistvarale võidakse taotluses rohkem rõhku panna, kui oli toetusprogrammi luues eesmärk ning hindamiskomisjonil oli raske otsustada, kas taotleja esmane eesmärk oli investeering digilahendusse või riistvarasse. Seetõttu peavad taotlused edaspidi käsitlema vaid digilahenduste arendamist või rakendamist. Teiseks tunnistatakse kehtetuks sama paragrahvi lõige 3, mille järgi ei arvatud toetatavate kulude hulka tehinguid isikute vahel, kes on tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud seotud isikud. Viitamine tulumaksuseadusele ei ole

kooskõlas RRF üldpõhimõtetega. Huvide konflikti vältimist käsitleb edaspidi paragrahvi 25 lõige 15.

Punktiga 3 täiendatakse § 7 lõiget 4 infoga, et lubatud pole taotleja töötajate palgakulud, riistvara ostmine ega rent, taotleja põhitegevust toetava tugitarkvara soetamine ja turunduse ning müügiga seotud kulud. Eesmärk on hoida taotlejate tähelepanu esiteks oma põhitegevusalal suutlikkuse suurendamisel ning teiseks konkreetse muutuse saavutamiseks vajalikel investeeringutel.

Punktiga 4 lühendatakse § 8 lõikes 3 abikõlblikkuse perioodi 12lt kuult kuuele ja **punktiga 5** muudetakse § 9 lõikes 1 toetuse piirmäärasid – senise 1000 kuni 160 000 euro asemel saab toetus olla 2000 kuni 25 000 eurot. Muudatuste eesmärk on suurendada toetusprogrammist kasu saavate ettevõtete arvu ning suunata taotlejaid mõtlema võimalikult täpselt sihitud projektide peale.

Punktiga 6 muudetakse § 9 lõiget 4. Varasema kahe taotluse asemel võib üks taotleja esitada ühes voorus vaid ühe taotluse. Eesmärk on parandada taotluste kvaliteeti ning laiendada toetusesaajate ringi.

Punktiga 7 lisatakse § 10 lõikesse 3 punkt 3, mille kohaselt ei anta toetust taotlejale, kellel on taotluse esitamise hetkeks tähtajaks esitamata maksudeklaratsioon ning majandusaasta aruanne. Muudatuse eesmärk on anda toetust ettevõtetele, kes täidavad nõudeid korrektselt, ning anda hindajatele võimalus tutvuda värskeima infoga ettevõtte majandusnäitajate kohta, et hinnata nende suutlikkust viia projekt ellu.

Punktiga 8 muudetakse § 11 punkti 7 sõnastust. Varem tuli esitada tõendid, et kulu on eelarvestatud säästlikult, otstarbekalt ning parima hinna ja kvaliteedi suhtega, kui kuluartikli summa ületas 5000 eurot. Edaspidi tuleb esitada sellised tõendid – näiteks võrreldavad hinnapakumised või väljavõtted hinnakirjast – olenemata kuluartikli summast. Kui tõendeid pole võimalik esitada (näiteks on mõnel tootel vaid üks pakkuja), tuleb lisada selle kohta selgitus. Eesmärk on anda vahendusasutusele ja hindajatele parem ülevaade eelarve kujunemisest.

Punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks § 11 lõige 8, mille järgi pidid taotlejad, kes soovisid toetust rohkem kui ühe maksena, kirjeldama taotluses projekti etappe. Etapiviisiline makse oli lubatud, kui toetuse summa oli 50 000 eurot või rohkem, kuid uue redaktsiooniga nii suurt toetust enam ei maksta ning kaob vajadus jagada toetus mitme etapi vahel.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks § 15, mis puudutab hindamiskomisjoni moodustamist, sest edaspidi hindavad taotluseid väliseksperdid ja Kliimaministeeriumi esindaja.

Punktiga 11 sõnastatakse uuesti § 16. Lõike 1 järgi hindab taotluseid kaks valdkonna eksperti, kellest üks on Kliimaministeeriumi esindaja. Muudatuse eesmärk on vähendada taotluste hindamisele kuluvat aega. Varasem nõue, et komisjoni ettepanek rahastusotsuste kohta peab olema konsensuslik, nõudis kõigilt komisjoniliikmetelt enam kui saja taotluse läbivaatamist ning mitmeid ühiseid töökoosolekuid. Lõike 2 järgi peavad eksperdid deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest ning taotlejatest. Lõige 5 ei kohaldu lõikes 3 kirjeldatud lisakriteeriumile. Lõigete 3–5 ja 8–9 puhul muutub numeratsioon, mitte lõigete sisu. Lõikes 6 täpsustatakse hindamisprotsessi: eksperdid esitavad konsensuslikud hindamislehed vahendusasutusele 12 tööpäeva jooksul ning lõike 7 järgi

moodustab vahendusasutus hindamislehtede põhjal pingerea ning langetab otsused paremusjärjestuse alusel. Määrusele lisandub hindamislehe vorm (lisa 1).

Punktiga 12 muudetakse § 17 lõike 2 sõnastust, sest hindamiskomisjoni ettepaneku asemel on edaspidi määrav punktisumma. Kehtima jääb tingimus, et rahastamise summa ei tohi ületada vastavas taotlusvoorus välja kuulutatud rahastamise eelarvet.

Punktiga 13 asendatakse viide § 18 lõike 1 punktis 2 viitega õigele § 16 lõikele.

Punktiga 14 tunnistatakse kehtetuks § 18 lõike 1 punkt 3, sest edaspidi ei tee rahastusettepanekuid hindamiskomisjon.

Punktiga 15 jäetakse § 22 lõikest 1 ning **punktiga 16** sama paragrahvi lõikest 2 ja § 23 lõike 7 punktist 2 välja viide lõpparuandele, sest edaspidi on võimalik esitada projekti kohta vaid üks aruanne.

Punktiga 17 muudetakse § 23 lõiget 3 ja **punktiga 18** tunnistatakse kehtetuks § 23 lõiked 5 ja 6, sest edaspidi makstakse toetust vaid ühekordse maksena pärast aruande kinnitamist.

Punktiga 19 asendatakse viide § 25 punktis 8 viitega sama paragrahvi õigele punktile.

Punktiga 20 tunnistatakse kehtetuks § 15 punkt 13, kuna seda käsitleb edaspidi § 25 lisanduv punkt 15.

Punktiga 21 lisatakse § 25 punkt 15, mis käsitleb huvide konflikti ostumenetluse läbiviimisel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75).

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831 vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõju

Määruse rakendamisega ei kaasne olulist sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele ega muud otsest või kaudset olulist mõju.

Muudatused toetavad Eesti taaste- ja vastupidavuskavas seatud sihttaseme saavutamist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid, samuti ei lisandu tööd kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine ja huvirühmade kaasamine ning avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu Rahandusministeeriumile koostöölastamiseks ja Riigi Tugiteenuste Keskusele arvamuse avaldamiseks.